SAO nº 400 gener2015

Joaquim Bosch, un jutge sense pèls a la llengua

Entrar a un jutjat, ni que siga per a entrevistar un jutge, continua impressionant i més en la situació actual: Guàrdia Civil, papers, molts papers, persones… Vam esperar una estona perquè Joaquim Bosch tenia un assumpte greu per decidir. En entrar al seu despatx, la normalitat i la cordialitat varen ser les claus per a una conversa dinàmica, amena i amb un entrevistat que no tardava ni un segon a respondre. De mirada franca i directa, es notava que el nostre protagonista vivia la Justícia a peu pla, en primera línia de la batalla del dia a dia, a més de ser el portaveu de Jutges per la Democràcia, tot motiu d'orgull per a un fill d'un llaurador de Cullera.

Actualment, està la Justícia en entredit… Poden els ciutadans confiar-hi?

Sí, crec que es poden tindre unes expectatives raonables en el fet que la Justícia resoldrà els problemes de la societat. En determinats assumptes, la Justícia pot donar una aparença de parcialitat, com per exemple els que afecten interessos polítics i alguns alts tribunals. Cal diferenciar molt entre l'actuació dels jutges independents de base i la del Tribunal Constitucional, els membres del qual són nomenats per organismes de caràcter polític i les decisions que prenen poden ser a vegades qüestionables. A més, tenim el problema que la Justícia és lenta, o que a voltes no és justa per la falta de mitjans que tenim.

Però la societat té la sensació que el qui furta dues gallines va a la presó, i els corruptes no hi entren mai…

I amb tota la raó! Però això no és tant un problema de l'actuació de la Justícia, sinó de quines són les lleis i amb quins criteris s'aproven. Hem tingut un Codi Penal que preveu

la presó per a un immigrant que posa el *top manta* per a sobreviure i únicament penes de multa per a polítics corruptes. Això és una desproporció impressionant!

Podríem parlar de dos nivells en el Poder Judicial: els jutges de base i la cúpula judicial?

Sí, perquè els de base han entrat normalment per oposició, no a dit per cap càrrec polític i, per tant, no han de tornar cap favor. He conegut jutges de base de totes les ideologies i mai no he vist que un jutge, per votar PP, haja afavorit a ningú del PP. En l'actuació ordinària de la Justícia s'actua amb independència, però és cert que en determinats tribunals dissenyats més pels polítics es trenca l'aparença d'imparcialitat, i això s'hauria de resoldre.

Però, per als ciutadans és difícil entendre que la Justícia és independent si veiem que hi ha jutges posats a dit per partits polítics…

Nosaltres, els jutges de base, actuem amb independència. A mi, cap magistrat del Tribunal Constitucional pot dir-me el que he de fer; el que passa és que després poden revocar les sentències que jo he posat. Si ara mateix hi ha centenars de casos de corrupció investigant-se és perquè hi ha centenars de jutges investigant amb independència i pocs mitjans. Si els jutges no feren l'esforç que estan fent, aquesta corrupció a penes es coneixeria. En l'àmbit de les hipoteques, amb unes lleis clarament favorables als interessos de la banca i que deixaven en una situació d'indefensió absoluta els ciutadans, no ha estat el poder polític qui ha modificat les lleis, sinó que han estat els jutges, amb una interpretació protectora dels drets socials, els qui han fet revisar tot el sistema.

Vosté està de jutge a Montcada. Quins són els problemes que es troba un jutge per a impartir justícia?

El problema principal és que tenim molt pocs mitjans; fan falta molts més jutges. De fet, l'Estat està a la cua de jutges per habitant per darrere de països com Albània o Moldàvia. No tenim instrument per poder actuar en uns terminis raonables. Per exemple, si un jutge demana una prova pericial informàtica a la Policia Científica per un cas de pedofília, igual l'informe tarda a arribar dos anys. Això dificulta que els procediments es tanquen en terminis raonables, i per una altra banda, com que estem tan saturats de treball, les respostes no poden estar tan meditades com voldríem.

I quin paper està fent la Generalitat Valenciana, que té transferides les competències de Justícia?

La gestió de la Generalitat és molt deficient; en línies generals, en matèria de Justícia no es creuen massa les competències. De fet, hi ha una tendència dins de la Generalitat a pensar que el millor que es podria fer és tornar les competències a Madrid. No hi ha una concepció pròpia d'autogovern en matèria de Justícia, i això es nota en els pressupostos que són mínims, però sobretot en la falta d'interés.

Realment, la Justícia és igual per a tothom o les taxes judicials han generat desigualtat?

Les taxes, tal com mostren les dades, han fet que baixe la quantitat de procediments fonamentalment en l'àmbit civil i administratiu. Això vol dir que s'ha provocat una important discriminació de l'accés a la Justícia per raons econòmiques, i això és una gran injustícia. Tenim una Justícia per a rics en molts àmbits. Hem passat del dret a la cultura judicial efectiva a la cultura judicial en efectiu: qui paga pot tindre Justícia, i qui no paga, no.

Parlem de corrupció. Són suficients les mesures impulsades des del Govern per a fer-hi front?

Les mesures anunciades contra la corrupció són pura propaganda: no hi ha mesures efectives que puguen modificar la situació actual. Per tant, mentre no es modifique, tot continuarà igual. Ací és molt fàcil corrompre's i que no passe res. Les mesures no són suficients, i cal tindre en compte que quan un cas de corrupció arriba a un jutjat el col·lapsa absolutament perquè els jutjats no estan preparats per a això. Per què s'ha allargat tant el cas Fabra? Perquè el jutjat no tenia prou mitjans per a afrontar-lo i la Generalitat que és qui havia d'aportar els reforços en algun moment el que ha fet és paralitzar-los. Des de l'administració pública no s'han posat els mitjans necessaris per a poder tramitar correctament els casos de corrupció.

I què cal per a combatre la corrupció?

S'ha d'apostar per les mesures de reacció, d'investigació i de condemna, però sobretot ens calen mesures preventives, perquè la resposta judicial sempre arriba tard, quan el mal ja s'ha fet. És necessari que no siga tan fàcil cometre delictes vinculats a la corrupció, i això significa que calen reformes administratives molt importants.

I la Llei de Transparència…?

És absolutament insuficient. Cal que es reforcen les funcions dels tècnics independents dins de les administracions, en detriment de la tendència dels últims anys de posar assessors de confiança. També és necessari que els organismes de control extern complisquen les seues competències, com per exemple el Síndic de Greuges. De fet, en les gravacions als corruptes es detecta eixa sensació d'impunitat, que no els passarà res, perquè tenen ells més mitjans per a eludir l'acció de la Justícia dels que tenim els jutges per a perseguir-los.

Vicent Boscà. Director de SAÓ

Teresa Ciges. Periodista

Entrevista publicada al nº 400, corresponent a gener de 2015